

زردی شیرخواران

بیمارستان شهدای سروستان

زیر نظر خانم دکتر مرضیه پر هوده متخصص اطفال

تهیه و تدوین: مینا فتحی سوپروایزر آموزشی

تأیستان 1400

- کلیات

در طی چند روز اول بعد از تولد بیش از نیمی از نوزادان، سر موفع و بیش از چهار ر پنجم نوزادان نارس که از سایر جهات سالم هستند، مبتلا به یرقان می شود که بصورت تغییر رنگ پوست و صلبیه چشم، رنگ زرد می باشد. اگر چه بعضی نوزادان در زمان تولد زردی دارند اما بیشتر آنها در طی دو تا سه روز اول بعد از تولد مبتلا به زردی خواهند شد.

زردی نوزادی به خودی خود یک بیماری نیست. زردی معمولاً ناراحتی خاصی برای نوزاد ایجاد نمی کند و معمولاً خودبخود بعد از یک تا دو هفته خوب می شود. ولی با اینحال زمانیکه نوزادی دچار زردی شد. باید توسط پزشک ویزیت شود زیرا زردی شدید می تواند منجر به بروز عوارض وخیمی شود. درمانها سبب می شوند که سطح بیلی روبین خون نوزادی از یک حد به بالاتر نرود.

- علائم و نشانه ها

در بسیاری از موارد علائم زردی نوزاد در دومین یا سومین روز بعد از تولد ظاهر می شود و شامل زردی پوست، زردی چشمها و در بسیاری از موارد ضعف و بی حالی می باشد.

علائم در ابتدا در صورت نوزادی ایجاد می شوند و سپس سینه و شکم درگیر شده و گاهی زردی به پاها نیز کشیده می شود. یکی از راههای ساده تعیین زردی در هر نوزادی آن است که با انگشت به آرامی بر روی سطح پوست پیشانی یا بینی نوزاد فشار دهیم. اگر بعد از فشار پوست همچنان زرد به نظر برسد ، احتمالاً نوزاد مبتلا به زردی خواهد بود. بهتر است این تست در روز انجام شود. بعلاوه در صورت زرد شدن سفیدی چشم، زردی محتمل است.

معمولاً در نوزادان کامل، زردی نوزادی یک هفته تا 10 روز طول می کشد. اگر نوزاد نابالغ باشد یا اینکه شیر مادر خود را بخورد، ممکن است زردی بیشتر طول بکشد.

- علل

کودکان دارای سیستم گردش خونی خاصی می باشند که به انتقال اکیسژن کمک می کند

و با گذشت این دوره گلبولها تجزیه شده و در طی فرآیندی، ملکول بیلی روبین ایجاد می شود. بطور طبیعی این مولکول به کبد منتقل شده و در آنجا آماده می شود که از بدن دفع شود. در زمان تولد معمولاً مقدار بیلی روبین خیلی بیشتر از توان کبد جهت دفع آنها از بدن می باشد. لذا اضافی بیلی روبین در پوست و سفیدی چشم تجمع یافته منجر به زردی می شود. این نوع زردی را اصطلاحاً زردی فیزیولوژیک می نامند که معمولاً در دومین و سومین روز بعد از تولد رخ می دهد.

گاهی اوقات زردی به دلیل سایر عوامل رخ می دهد. اگر زردی در زمان تولد و یا در طی 24 ساعت اول رخ دهد، می تواند بدلیل کوفتگی شدید، عفونت خونی و یا ناسازگاری خون بین مادر و جنین باشد. اگر زردی در هفته دوم یا بعد از آن رخ دهد می تواند بدلیل اختلال عملکرد کبد ، عفونت شدید، اختلال آنزیمی و یا اختلالات گلبولهای قرمز باشد.

- در چه زمانی باید به پزشک مراجعه کرد

در طی چند روز اولی که نوزاد به خانه برده می شود، حتماً مراقب بروز زردی باشید. اگر نوزاد مبتلا به زردی شد و یا به نظر بیمار آمد حتماً به پزشک مراجعه نمایید. بعلاوه در صورت وجود موارد زیر نیز حتماً زردی باید چک شود. اگر رنگ پوست زرد روشن باشد و اگر زردی بیشتر از یک تا دو هفته طول بکشد، نوزاد وزن نگیرد و دچار هرگونه علائمی شود که منجر به نگرانی والدین شود.

اگر نوزادی در سن 36 تا 38 هفتگی متولد شود (چند هفته زودتر) حتماً مراقب بروز زردی و اختلال در تغذیه باشید. نوزادانی که در این سن به دنیا می آیند بعد از ترخیص از بیمارستان در صورت ابتلا به زردی نیاز بیشتری به اقدامات درمانی در بیمارستان خواهند داشت. تا چندین روز بعد از ترخیص از بیمارستان نوزاد باید مرتباً از نظر وزن چک شود، بدین وسیله ارزیابی نحوه وزن گیری و احتمال بروز زردی عملی تر خواهد شد.

- درمان

زردی خفیف معمولاً طی یک یا دو هفته خودبخود بهبود می یابد. اما اگر شیرخوار شما زردی متوسط تا شدید داشت باید به مدت بیشتری در بیمارستان باشد یا اینکه از نوبستری شود.

درمانها یی که سبب کاهش بیلی روبین می شوند شامل موارد ذیل است:

- درمان با نور (فوتو تراپی) :

در این حالت شیرخوار را در زیر یک منبع نوری فرابنفش قرارداده یا در داخل پوششهای نور مصنوعی می پیچانند. نور می تواند بیلی روبین را به فرمی تبدیل کند که از طریق کلیه قابل دفع باشد. نوزادان مبتلا می توانند تا چندین روز تحت این روش درمانی قرار گیرند.

- استفاده از تعویض خون:

در موارد بسیار نادر، زمانیکه زردی شدید به سایر درمانها پاسخ ندهد. شیرخوار ممکن است نیاز به تعویض خون پیدا کند. در این روش مقادیر کمی از خون بطور مکرر از بدن خارج می شود. و سپس به همان میزان خون وارد بدن شیرخوار

می شود. این عمل باید حتماً در بخش
مراقبت‌های ویژه نوزادان انجام شود.

منبع: کتاب نلسون نوزادان